

S

venska är faktiskt fjantig, säger Bernt Olsson, svensklärare. Från hjärtat av Sörmland leder han kampen mot det färdigfraserade och floskulösa hopkok till språk som sprider sig.

Bernt Olsson har startat (inte dragit igång) nya tungomålgillet. Det är inte fråga om något klagomålgille, utan om ett språkvårdens fotfolk.

Också datalingvisten Anna Sågvall Hein slår vakt om språket. Hon vill inte att vi ska "tala" engelska eller utarmad svenska med datorerna. Som datalingvist har hon ett ben hos teknikerna och ett hos humanisterna. Vad en datalingvist är? Se själv på nästa uppslag!

Det är viktigt att man ser det humoristiska i orden, säger Bernt Olsson. En engelsman ser det Jjantiga när engelskan används felöversatt eller blandat med svenska. (Foto: Nyköpings, Bildtjänst)

oB
PÅ VAK
mot janttspråket

En liten grupp språkentusiaster i det inre av Södermanland startade i våras Nya Tungomålgillet. Föreningen går till storms mot den allt mer ohämmade användningen av engelska ord och uttryck i svenska språket.

Det handlar inte bara om en opposition mot språkbruket, utan också mot den livsstil det representerar.

- Vi reagerar mot idiotförklaringen av konsumenter och läsare! säger *Bernt Olsson*, ordförande i Nya Tungomålgillet och svensklärare från Malmköping.

- Vi är språkvårdens fotfolk, säger han om Tungomålgillet, som redan kan räkna över 200 medlemmar i sin matrikel.

- Språket har blivit trist och tråkigt eftersom det används abstrakt med inlärd fraser och floskler. Även den vetenskapliga litteraturen översvämmas av halvöversättningar från engelskan.

Direktöversättningar hör till skräckexemplen. Bernt Olsson fnissar när han citerar sportspråket:

- "Han är en favorit av min", "oerhört starkt comebackande", "Tuta if you love Djurgårn!". Och vad sägs om "Ryssarna visste inte

hur att dra sig ur" (radiospråk) och rena missar i rubriksättning i tidningar som: "Dagis dålig miljö ur bakteriesynpunkt" (ej SIF-tidningens rubrik).

Självt Häftande vinyl-stickers

Bildspråket är ofta aggressivt, med uttryck som "attacker framåt", "bred front", och "greppa om".

Ofta är det ren tankeslapphet som gör att vi talar i väl inlärd fraser, i inte bara engelska utan också svenska ordkombinationer. "Projektet är skjutet i sankt i viss utsträckning" och praktexemplet som får Bernt att fnissa och skaka på huvudet än mer: "Speciellt stora utvärderingsaspekter".

Fnissa ja. Språket ska vara roligt tycker preses för Nya Tungomålgillet.

- Det är viktigt att man ser det humoristiska i orden. Svengelskan är faktiskt fjantig. En engelskspråkig ser det fjantiga när det används felöversatt eller i de blandformer av engelska och svenska som förekommer främst i annonser. Det är inte utan att man skäms som svensk.

Så fort ett nytt företag bildas eller byter namn, så nog blir det till ett engelskklingande. Prickar och ringar över a-na och o-na försvinner och får korta telexanpassade namn. Vi känner alla exemplet "Skanska"

som för övrigt kommenterades i Grönköpings Veckoblad med att hr fabriksör Östberg döpt om sin firma "Låsar & Tänger" till "Lasar och Tanger", men envist höll fast vid att inte döpa om sig själv till hr "Östberg".

De för föreningen förhatliga blandformerna där kulturkrocken märks får Tungomålgillet ordförande också att fnissa. "Töreboda Drug-Store", "Dalafood", den svenska dörrtillverkaren som bytte namn till "Swedoor", "Fjällbrynt Classic Mountain Whey Spread" och braskaminen "Bras-Kit", vad sägs om den!

Klädannonser är den typ av annonser som muntrar upp speciellt.

- I dem förutsätts vi köpa hela livsstilar och får svengelskan på köpet.

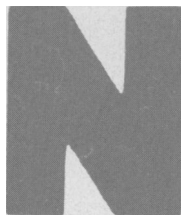
- Titta bara i modekatalogerna, säger Bernt. Vi ska vara "tuffa" med "Body-action" och "Impulse". "Barnjeans", "Tuff Sweatch", "Swettis", "Lumberjackor", "Colla-

SWEDOOR

gejackor" från Cool-kläder i Strängnäs. "Spetsset", "Raff-set" och "Reparatörsset". Känner du dig hugad till köp? Bara om du är dum, säger Bernt och kallar hela foreteelsen för

Datalingvisten

Tekniker förstår inte språkproblem

Någon har sagt att den största intellektuella prestation en människa gör under sitt liv är att lära sig ett språk, säger *Anna Sägval Hein*. Hon är tillförordnad professor i språkvetenskaplig databehandling vid Göteborgs universitet.

Anna Sägval Heins arbete handlar om att få datorer att "förstå" språk och "använda" det, eller för att citera Anna Sägval Hein: "datorsimulering av språkförståelse och språkgenerering".

Hon arbetar med grammatiska analyser som ett led i sin forskning om datamaskinell språkförståelse. Några datalistor med analyser av meningar visar vad det är frågan om. En enkel fras som "Olle har inte råd att köpa en hund" tar en A4-sida i anspråk. Datorn har tagit fram subjekt, predikat - termer som de flesta gladeligen glömmar så fort de slutat skolan.

- Titta, datorn "vet" att det är

"ha råd" som är predikat, trots att det är en negation instoppad mellan de båda orden, säger Anna förtjust.

Det finns redan idag områden där maskinöversättningar används. Ett exempel är väderleksrapporter, som i Kanada översätts av datorer.

- Det går ganska bra med små texter inom begränsade domäner. Gäller det större ämnesområden blir översättningen sämre och måste bearbetas. Jag tror inte att vi någonsin kommer att få skönlitterära maskinöversättningar. Det skulle inte heller vara önskvärt.

Anna arbetar huvudsakligen med svenska språket.

- Det är viktigt att också vi inom

FOTO: CHRISTER HALLGREN

- Mina barn ska läsa, skriva, dansa och idrotta, säger *Anna Sägval Hein*, inte peta på en datamaskin.